

Деякі аспекти участі захисника на стадії досудового розслідування

Потургаєв Д.О., студент ННПП НАВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент *Строков І.В.*

Необхідність розбудови правової, демократичної держави передбачає певні зміни, зокрема й у кримінальному процесі. З одного боку це зумовлено необхідністю боротьбою зі злочинністю, з іншого - необхідністю ретельної регламентації прав і обов'язків суб'єктів кримінального судочинства і необхідністю побудови їх діяльності відповідно до норм і принципів міжнародного права. Недарма чинний кримінальний-процесуальний кодекс одним з основоположних засад кримінального провадження визначив змагальність сторін, тим самим намагаючись урівняти права сторони захисту і обвинувачення.

Розглядаючи участь захисника саме на стадії досудового розслідування необхідно підкреслити, що досудове розслідування за новим КПК розпочинається з моменту внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань.

Однією із проблем досудового розслідування в Україні завжди виступала фактична відсутність змагальності сторін, Я.П. Зейкан, вказував на те, що адвокат, здійснюючи захист інтересів свого клієнта у кримінальному провадженні, наділений досить незначним колом повноважень, що не може забезпечити йому можливість повноцінного збирання доказів на користь сторони захисту [4, с. 58-60].

Безперечно, урівноваження прав сторони обвинувачення та захисту щодо збирання, фіксації та подання доказів до суду(ст.22 КПК) є вагомою гарантією забезпечення об'єктивності розгляду справи. Проте закріплення в КПК принципу змагальності сторін не дає гарантії рівності сторін у збиранні доказів. К.Ф. Гуценко вважає, що змагальний кримінальний процес є ілюзією, якій не суджено існувати у реальній судовій практиці. З його точки зору, досудове розслідування завжди лишалося прерогативою професіоналів - представників державних органів, які виконують функцію кримінального переслідування, діяльність яких направлена на збирання обвинувальних доказів, «як правило, таємно від особи, що перебуває під кримінальним переслідуванням». Стороною обвинувачення використовується потужний державний арсенал матеріальних, технічних, організаційних ресурсів, що забезпечує високий ступінь обґрунтування своєї позиції у справі. І у змагального процесу існують суттєві недоліки щодо забезпечення реальної процесуальної рівності сторін, оскільки сторона захисту не в змозі реально протистояти державним органам у частині збирання доказів за рахунок обмежених організаційних, матеріальних та інших можливостей [4; с. 5-6].

Законодавець розуміючи нерівність у можливостях щодо збирання доказів сторонами обвинувачення і захисту у ч.2 ст. 93 КПК надав стороні захисту арсенал засобів щодо збирання доказів.

Хоча КПК і встановлює формальну рівність сторін де-факто така рівність залишається досить суперечливою. Зокрема така нерівність повною мірою проявляється в ситуації, коли захисник звертається з клопотанням до слідчого про проведення слідчих(розшукових) дій,

слідчий може цілком правомірно відмовити у задоволенні такого клопотання, тим самим обмежуються можливості захисника щодо збирання доказів. Хоча відповідно до п. 7 ч.1 ст.303 КПК захисник і може оскаржити таке рішення слідчого, проте на розгляд такої скарги необхідний певний проміжок часу за який інформація яка має доказове значення для провадження може бути втрачена. Тому на нашу думку доцільно внести зміни до чинного КПК які б забороняли слідчому відмовити у задоволенні клопотання захисника про проведення слідчих(розшукових) дій.

Також необхідно підкреслити, що на рівні окремих норм КПК не визначено детальних механізмів реалізації повноважень захисника на досудовому розслідуванні та суді, особливо в частині організації і проведення слідчих та негласних слідчих (розшукових) дій, зокрема, ч. 2 ст. 93, а також ст. 246 КПК України не встановлюють порядок подачі клопотань, чи в будь-який інший спосіб ініціювати їх здійснення. З огляду на викладене можна стверджувати, що повноваження адвоката щодо збирання фактичних даних шляхом провадження негласних слідчих (розшукових) дій носять декларативний характер, що є обмеженням принципу процесуальної рівності сторін.

Повертаючись до аналізу проблем реалізації на досудовому розслідуванні повноважень захисника, слід відмітити, що визначене ч. 3 ст. 93 КПК України право збирати докази шляхом провадження «інших дій», окрім інших засобів, передбачених законодавством, на наш погляд, забезпечує можливість залучення для збирання доказів на стороні захисту приватних детективів, детективних бюро та агенцій. Проте діяльність приватних детективів, детективних бюро та агенцій на законодавчому рівні належним чином досі не врегульована. З огляду на викладене, захисником може збиратися лише відкрита інформація щодо обставин та фактів, які мають значення для кримінального провадження, а органи досудового розслідування наділені широкою компетенцією щодо пошуку та виявлення фактичних даних із гласних та негласних джерел[3; с. 9].

Список використаних джерел:

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР
 2. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 № 4651-VI
 3. Басай Н.М. Визнання доказів недопустимими в кримінальному процесі України: підстави, процесуальний порядок та правові наслідки І Н.М. Басай. - Національний університет «Одеська юридична академія». - Одеса, 2012. - 20 с.
 4. Зейкан Я.П. Право на захист в кримінальному процесі : практичний посібник/Я.П. Зейкан. -К. : Юридична практика, 2004.-288 с.
- Серета Ю.М. Формування доказів у кримінальному процесі України : автореф. дне. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. - Київський національний

Татування як криміналістична ознака особи злочинця

Федченко М.С., студент ННІПП НАВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент *Семенов В.В.*

Особистість, соціальне середовище та культура суспільства перебувають в єдиному та нерозривному зв'язку, дослідження якого дозволяє визначити основні тенденції та шляхи розвитку суспільства. Злочинність та кримінальні спільноти на всіх етапах розвитку суспільства